

บทที่ 2

การจัดการเรียนการสอนในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติความเป็นมา

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นคณะเภสัชศาสตร์แห่งเดียวในภาคใต้ จากคณะเภสัชศาสตร์ทั่วประเทศทั้งหมด 11 สถาบัน คณะฯ ได้เริ่มก่อตั้งและพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2515 ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมีคณะเภสัชศาสตร์เป็นโครงการหนึ่งในโครงการจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการขออนุมัติจัดตั้งเพื่อต้องการให้เป็นศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ในภาคใต้

ปี พ.ศ. 2521 ได้เสนอขอจัดตั้งคณะเภสัชศาสตร์ต่อทบวงมหาวิทยาลัย และมีสำนักงานชั่วคราวอยู่ที่กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และได้รับอนุมัติให้จัดตั้งคณะ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2521 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา นับเป็นคณะที่ 8 ของมหาวิทยาลัย และเป็นคณะเภสัชศาสตร์ลำดับที่ 4 ของประเทศไทย โดยมีภาระกิจในการผลิตเภสัชศาสตรบัณฑิต วิจัย และบริการวิชาการแก่สังคม

ปี พ.ศ. 2522 เปิดรับนักศึกษารุ่นแรก จำนวน 19 คน เป็นนักศึกษาที่รับจากการสอบตรงทั้งหมด และสภามหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนาลินี นิโครธานนท์ เป็นคณบดีคนแรกของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปี พ.ศ. 2523 ได้ย้ายสำนักงานชั่วคราวจากสำนักงานอธิการบดี ไปอยู่ที่อาคารภาควิชาพืชศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ (ปัจจุบัน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์) และได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนและปฏิบัติการหลังแรก

ปี พ.ศ. 2524 มีอาคารเรียนเป็นการถาวร คือ อาคารคณะเภสัชศาสตร์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นอาคารหลังแรก (อาคาร 1)

ปี พ.ศ. 2525-2529 สร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม คือ อาคาร 2 อาคาร 3 อาคาร 4 และสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน

ปี พ.ศ. 2545 สร้างอาคาร 2 ชั้น ต่อเติมจากอาคาร 4 สำหรับรองรับการขยายงานด้านการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ด้านเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต งานบริการวิชาการ (DIC) และห้องสมุดคณะ

ในอนาคต ปี พ.ศ. 2547 มีแผนงานที่จะสร้างอาคารศูนย์ศึกษาและวิจัยเภสัชภัณฑ์ทักษิณ เป็นอาคาร 4 ชั้น เพื่อให้เพียงพอกับการขยายงานด้านการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น จากปัจจุบันมีนักศึกษา จำนวนประมาณ 600 คน (เฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี)

สรุป ปัจจุบัน คณะ มีอาคารทั้งหมด 5 หลัง โดยอาคารของคณะมีห้องบรรยายใหญ่ขนาดความจุ 120-140 คน จำนวน 4 ห้อง ห้องบรรยายขนาดความจุ 20-30 คน จำนวน 5 ห้อง ห้องสัมมนากลุ่มย่อยขนาดความจุ 10-15 คน จำนวน 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการขนาดความจุ 100-120 คน จำนวน 3 ห้อง ห้องปฏิบัติการขนาดความจุ 40-60 คน จำนวน 4 ห้อง และห้องปฏิบัติการขนาดความจุ 20 คน หรือน้อยกว่า จำนวน 11 ห้อง

ปรัชญา

คณะเภสัชศาสตร์ เป็นสถาบันวิชาการของสังคม เป็นแหล่งคิดค้น ผลิต และเผยแพร่องค์ความรู้ทางเภสัชศาสตร์ เพื่อก่อประโยชน์ให้กับสังคม

วิสัยทัศน์

สถาบันชั้นนำทางเภสัชศาสตร์ในอาเซียน ปี 2555 และดำเนินการเอื้อประโยชน์ต่อชุมชน

พันธกิจ

1. พัฒนาองค์ความรู้และสร้างผลงานวิชาการ งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการบริการวิชาการ
2. ผลิตบุคลากรทางเภสัชศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองดี เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศ
3. บริการวิชาการด้านเภสัชศาสตร์แก่สังคมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การผลิต การวิเคราะห์ และการวิจัยเภสัชภัณฑ์ การให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ด้านเภสัชภัณฑ์และเภสัชกรรมคลินิก ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา
4. พัฒนาศักยภาพของวิชาชีพเภสัชกรรมให้มีบทบาทในการพัฒนาระบบงานสาธารณสุขของประเทศ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
5. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นภาคใต้ และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศให้คงสืบทอดต่อไป

การแบ่งส่วนราชการ

คณะเภสัชศาสตร์มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ภาควิชา 1 สำนักงาน ดังนี้

ภาควิชาเภสัชกรรมคลินิก

หน้าที่รับผิดชอบ : ทำการสอนและวิจัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาในผู้ป่วย โดยเน้นความรู้พื้นฐานของการเกิดโรค การศึกษาเภสัชวิทยา และการใช้ยาบำบัดโรค ตลอดจนผลและการตอบสนองต่อยาของผู้ป่วย เพื่อให้ นักศึกษาค้นเคยกับการประยุกต์ความรู้ทางเภสัชวิทยา และเภสัชกรรมในการให้การรักษาผู้ป่วย (Pharmaceutical Care) เพื่อให้การรักษาผู้ป่วยด้วยยามีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล และสร้าง

คุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้ป่วย โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในฐานะเภสัชกรในโรงพยาบาล ร้านยา และสถานปฏิบัติการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาควิชาเภสัชเคมี

หน้าที่รับผิดชอบ : ทำการสอนและวิจัยเกี่ยวกับสารเคมีต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นยารักษาโรค โดยศึกษาโครงสร้างทางเคมี การดัดแปลงโครงสร้างทางเคมี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาและลดอาการพิษ หรืออาการที่ไม่พึงประสงค์ ศึกษาการสังเคราะห์สารเคมีเพื่อนำมาใช้เป็นยารักษาโรค การวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณของยาในตัวอย่างต่าง ๆ เช่น จากวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปต่าง ๆ หรือจากสารตัวอย่างทางชีวภาพ เช่น เลือด พลาสมา ปัสสาวะ โดยการพิจารณาเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม

ภาควิชาเภสัชเวทและเภสัชพฤกษศาสตร์

หน้าที่รับผิดชอบ : ทำการสอนและวิจัยเกี่ยวกับพืชสมุนไพร ตลอดจนผลิตภัณฑ์ธรรมชาติต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นยารักษาโรค ศึกษาวิเคราะห์และจำแนกชนิดของพืชและสมุนไพรต่าง ๆ การจัดกลุ่มส่วนของพืชแต่ละชนิดที่จะนำมาใช้ประโยชน์ทางยา การศึกษาทางเคมี และคุณสมบัติทางกายภาพของสารสำคัญที่มีฤทธิ์ทางยา ตลอดจนวิธีการสกัดเพื่อแยกสารดังกล่าวจากพืชสมุนไพร และผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อนำมาใช้เป็นยา

ภาควิชาบริหารเภสัชกิจ

หน้าที่รับผิดชอบ : ทำการสอนและวิจัยทางด้านเภสัชบริการ เภสัชกรรมชุมชน เภสัชสาธารณสุข เภสัชกรรมโรงพยาบาล นิติเภสัชกรรม เภสัชกรรมการตลาด การบริหารเภสัชกิจ สารสนเทศทางเภสัชศาสตร์

ภาควิชาเทคโนโลยีเภสัชกรรม

หน้าที่รับผิดชอบ : ทำการสอนและวิจัยทางการเตรียมเภสัชภัณฑ์ หรือยาเตรียมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นยาที่ใช้ภายนอกและภายใน ทั้งในปริมาณน้อยๆ จนถึงระดับอุตสาหกรรม ศึกษาเทคนิคต่างๆ ในการเตรียมยา การพัฒนาสูตรตำรับยา เครื่องสำอาง และอาหารทางการแพทย์ เทคโนโลยีการผลิตยาชนิดต่าง ๆ เช่น ยา น้ำ การเคลือบยาเม็ด การเตรียมเภสัชภัณฑ์ที่ปราศจากเชื้อ ผลิตภัณฑ์ฉีดพ่น การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิต การทำจุลชีววิเคราะห์ ตลอดจนการบริหารงานด้านเภสัชอุตสาหกรรมเบื้องต้น

สำนักงานเลขานุการคณะ

ประกอบด้วย : งานบริหารและธุรการ (หน่วยการเจ้าหน้าที่, หน่วยสารบรรณ, หน่วยอาคารสถานที่และยานพาหนะ) งานบริการการศึกษา (หน่วยทะเบียนและประเมินผล, หน่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาการ, หน่วยกิจการนักศึกษา และหน่วยโสตทัศนศึกษา) งานคลังและพัสดุ (หน่วยการเงิน, หน่วยพัสดุ)

หน้าที่รับผิดชอบ : ทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในคณะฯ เช่น การจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ การผลิตเอกสาร การจัดอาคารสถานที่ บริการยานพาหนะ การเงินและการพัสดุ โดยการปฏิบัติงานอยู่ในความดูแลของเลขานุการคณะ

หน่วยงานอื่นๆ ที่สำคัญ

ศูนย์คอมพิวเตอร์คณะเภสัชศาสตร์

หน้าที่รับผิดชอบ : ให้บริการการใช้คอมพิวเตอร์ในระบบ LAN และเชื่อมต่อเครือข่ายกับศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย โดยให้บริการแก่คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูล และกิจการต่างๆ ของคณะ

หน่วยวิจัยและบริการวิชาการ

หน้าที่รับผิดชอบ : ให้บริการผลิต พัฒนาเภสัชภัณฑ์ วิเคราะห์ยาและเภสัชภัณฑ์แก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชน และบริการเครื่องมือในการวิจัยแก่บุคลากรในคณะเภสัชศาสตร์

ศูนย์ข้อมูลการศึกษาเภสัชศาสตร์

หน้าที่รับผิดชอบ : เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสารสนเทศทางเภสัชศาสตร์ ทั้งที่เป็น หนังสือ วารสาร วิดีทัศน์ หรือ CD โดยมีห้องอ่านหนังสือให้บริการแก่นักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์ ส่วนสารสนเทศในรูปแบบ CD หรือฐานข้อมูลสามารถสืบค้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของคณะฯ ได้

ศูนย์สมุนไพรทักซิธ

หน้าที่รับผิดชอบ : เป็นที่รวบรวมสมุนไพรและเครื่องยานานาชนิด รวมทั้งเป็นแหล่งความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และข้อมูลสมุนไพร เพื่อให้นักศึกษา อาจารย์ และผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านยาสมุนไพร และเป็นแหล่งอ้างอิงของตัวอย่างสมุนไพรมาตรฐาน

สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน หรือร้านยา

หน้าที่รับผิดชอบ : อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน ให้บริการจำหน่ายยา ให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ประชาชนทั่วไป โดยคณาจารย์ที่เป็นเภสัชกร ใช้เป็นสถานที่ในการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานเชิงวิชาชีพของนักศึกษา

2.2 การศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คุณสมบัติของผู้สมัคร

1. คุณสมบัติทั่วไป

- 1.1 เป็นผู้ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 1.2 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรอื่น ที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า
- 1.3 เป็นผู้ไม่มีโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรคสำคัญที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา
- 1.4 เป็นผู้ที่มีผู้รับรองว่าจะอุดหนุนค่าบำรุง และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาได้

1.5 เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อยและรับรองต่อมหาวิทยาลัยได้ว่า จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถ และจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว หรือที่จะมีต่อไปโดยเคร่งครัดทุกประการ

1.6 เป็นผู้ที่ไม่ถูกให้ออกจากสถาบันอุดมศึกษาใดๆ มาแล้ว เพราะความประพฤติไม่เหมาะสมหรือกระทำความผิดต่างๆ ที่ไม่ใช่ทางด้านวิชาการ

1.7 ต้องไม่เป็นผู้ที่กำลังศึกษาเกินชั้นปีที่ 1 ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ร่วมในการคัดเลือกนี้ เว้นแต่จะได้ลาออกจากสถาบันอุดมศึกษานั้นเสียก่อน

1.8 ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

1.9 ผู้ที่มีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ จะต้องมียศประจำตัวประชาชน

1.10 จะต้องไม่เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาตามระบบโควตา หรือโครงการที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ทำการคัดเลือกนี้ เว้นแต่จะได้สละสิทธิ์ที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวเสียก่อน

1.11 จะต้องไม่เป็นผู้ที่ถูกลงโทษเนื่องจากกระทำความผิดหรือร่วมกระทำทุจริตในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

หากปรากฏภายหลังว่าผู้สมัครขาดคุณสมบัติทั่วไปตามข้อ 1.1 ถึง 1.11 ข้อใดข้อหนึ่งหรือขาดคุณสมบัติเฉพาะตามข้อ 2 และหากตรวจสอบว่าเอกสารที่ใช้ในการสมัครเป็นเอกสารเท็จ นอกจากจะถูกดำเนินการ (1) ตัดสิทธิ์ในการสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นเวลา 3 ปี (2) อาจถูกดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย (3) กรณีเป็นนิสิตนักศึกษาอยู่แล้ว จะถูกลงโทษทางวินัยสถานหนักถึงขั้นพ้นสภาพการเป็นนิสิตนักศึกษา (4) กรณีเป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ จะแจ้งให้ต้นสังกัดดำเนินการทางวินัยต่อไป แล้ว ยังจะต้องถูกตัดสิทธิ์ในการคัดเลือกครั้งนี้ และแม้จะได้รับการส่งชื่อเข้ารับการศึกษานในสถาบันอุดมศึกษาใดก็ตาม จะถูกถอนสภาพจากการเป็นนิสิตนักศึกษาทันที

2. คุณสมบัติเฉพาะ

2.1 ต้องมีคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการได้หลังจากจบการศึกษาแล้ว (ยกเว้นผู้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน)

2.2 ก่อนเข้าศึกษาสามารถทำสัญญาเข้ารับราชการ หรือทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วตามระเบียบและเงื่อนไขของรัฐบาล (ยกเว้นผู้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน, ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 นักศึกษาไม่ต้องทำสัญญา)

2.3 ต้องไม่เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะเภสัชศาสตร์หรือแพทยศาสตร์เตรียมเภสัชศาสตร์ของสถาบันหนึ่งสถาบันใด (ยกเว้นผู้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน)

2.4 ผู้ที่สอบผ่านข้อเขียน มีสิทธิ์เข้าสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย จะต้องเข้ารับการทดสอบความพร้อมในการศึกษา และความพร้อมในการประกอบอาชีพ เช่น ความสามารถในการแยกแยะสีในวันสอบสัมภาษณ์ และตรวจร่างกาย และผ่านการทดสอบดังกล่าวแล้ว จึงจะมีสิทธิ์เข้าศึกษา

ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษา

ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด

การจัดการศึกษา

เปิดสอนหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537 (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2544 (หลักสูตร 6 ปี) หลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต 3 สาขา คือ สาขาเภสัชกรรมคลินิก สาขาเภสัชศาสตร์ สาขาเภสัชศาสตร์สังคมและบริหารเภสัชกิจ และหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาชีวเวชศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีเท่านั้น ทั้งหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตร 6 ปี คณะฯ ได้จัดแบ่งนักศึกษาเพื่อการศึกษา ดังนี้

- จัดแบ่งนักศึกษาเป็น 5 ชั้นปี และ 6 ชั้นปี ตามแต่ละหลักสูตร นับชั้นปีที่ 1 เป็นชั้นปีต่ำสุด แต่ละชั้นปี ใช้เวลาในการศึกษา 1 ปีการศึกษา ใน 1 ปีการศึกษา มี 2 ภาคการศึกษา คือ ภาคการศึกษาที่ 1 ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน และภาคการศึกษาที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคม
- การเรียนในชั้นปีที่ 1 จะเป็นรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 โดยเฉพาะในภาคการศึกษาที่ 2 จะเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตร 5 ปี ในชั้นปีที่ 4 จะมีการฝึกปฏิบัติงานเชิงวิชาชีพเพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์จริงจากการฝึกงานในสถานปฏิบัติการด้านสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชน และการศึกษาในชั้นปีที่ 5 จะให้นักศึกษาเลือกเรียนเน้นในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งใน 4 สาขา คือ สาขาเภสัชกรรมคลินิกและเภสัชกรรมโรงพยาบาล สาขาเภสัชศาสตร์สังคม สาขาเทคโนโลยีเภสัชกรรม และสาขาวิจัยและพัฒนาเภสัชภัณฑ์ ตามความสมัครใจและความเหมาะสมของตัวนักศึกษา ส่วนหลักสูตร 6 ปี ในชั้นปีที่ 6 จะมีการฝึกปฏิบัติงานเชิงวิชาชีพด้านการบริหารเภสัชกรรม ทั้งนี้เพื่อได้ฝึกฝนทักษะพิเศษที่จำเป็นด้านการบริหารเภสัชกรรมก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา
- นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้จะต้องผ่านกระบวนการประกันคุณภาพ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผ่านการสอบประมวลความรู้ที่จัดโดยคณะ หรือการสอบอื่นที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพที่สภาเภสัชกรรมให้การรับรอง

รายละเอียดของหลักสูตรเภสัช ศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537 (หลักสูตร 5 ปี)

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537

Bachelor of Pharmaceutical Science Program, 1993

ชื่อปริญญา เภสัชศาสตรบัณฑิต (ภ.บ.)

Bachelor of Pharmacy (B.Pharm.)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- (1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานทางด้านวิชาชีพเภสัชศาสตร์ ทุกสาขาได้เป็นอย่างดี
- (2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในสาขาวิชาชีพเภสัชศาสตร์ ที่ตนสนใจในระดับที่พร้อมจะออกไปปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพนั้นเป็นอย่างดี
- (3) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเข้าใจในวิชาชีพเภสัชศาสตร์ และมีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองต่อไป

ระยะเวลาการศึกษา เป็นหลักสูตรเต็มเวลาระดับปริญญาตรี 5 ปี ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 10 ปี การศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 183 หน่วยกิต

- (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 52 หน่วยกิต แยกเป็น
  - 1.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 5 หน่วยกิต
  - 1.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต
  - 1.3 กลุ่มวิชากีฬา พลศึกษา และนันทนาการ 1 หน่วยกิต
  - 1.4 กลุ่มวิชาภาษา 6 หน่วยกิต
  - 1.5 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 34 หน่วยกิต
- (2) หมวดวิชาเฉพาะ 122 หน่วยกิต แยกเป็น
  - 2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ 29 หน่วยกิต
  - 2.2 กลุ่มวิชาชีพ 93 หน่วยกิต
    - 2.2.1 วิชาบังคับ 75 หน่วยกิต
    - 2.2.2 วิชาเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต
- (3) หมวดวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต
- (4) การฝึกปฏิบัติงาน 6 หน่วยกิต

**รายละเอียดของหลักสูตรเภสัช ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม
หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2544 (หลักสูตร 6 ปี)**

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม

Doctor of Pharmacy Program in Pharmaceutical Care

ชื่อปริญญา เภสัชศาสตรบัณฑิต (การบริหารทางเภสัชกรรม), ภ.บ.(การบริหารทางเภสัชกรรม)

Doctor of Pharmacy (Pharmaceutical Care), Pharm.D. (Pharm. Care)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- (1) มีเจตคติที่ดีต่อการให้การบริการทางเภสัชกรรม มีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการใช้ยา
- (2) มีความรู้และทักษะที่สามารถนำไปปฏิบัติในการให้การบริการทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วย ทั้งระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ
- (3) มีความรู้พื้นฐานทางด้านเภสัชศาสตร์ (pharmaceutical sciences) เพื่อประยุกต์กับงานการบริการทางเภสัชกรรม
- (4) มีความเข้าใจระบบสาธารณสุขของประเทศและตระหนักถึงปัญหาของระบบ โดยเฉพาะในด้านยา
- (5) มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติวิชาชีพ มีความรับผิดชอบและแยกแยะผิดถูกในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม
- (6) มีความใฝ่รู้ มีความสามารถที่จะค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
- (7) มีความสามารถและทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และเป็นแบบองค์รวม
- (8) มีทักษะในการทำงานเป็นทีม ทั้งในบทบาทผู้นำและผู้ตาม
- (9) มีความเข้าใจสังคม รู้คุณค่าและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระยะเวลาการศึกษา เป็นหลักสูตรเต็มเวลาระดับปริญญาตรี 6 ปี ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 12 ปี การศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 250 หน่วยกิต

- (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 35 หน่วยกิต แยกเป็น
  - 1.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต
  - 1.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 9 หน่วยกิต
  - 1.3 กลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต
  - 1.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 7 หน่วยกิต
  - 1.5 กลุ่มกีฬา พลศึกษา และนันทนาการ 1 หน่วยกิต
- (2) หมวดวิชาเฉพาะ 209 หน่วยกิต แยกเป็น
  - 2.1 กลุ่มพื้นฐานวิชาชีพ 49 หน่วยกิต
  - 2.2 กลุ่มวิชาชีพ 160 หน่วยกิต
- (3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

แผนการศึกษาหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2537

ชั้นปีที่ 1

ภาคการศึกษาที่ 1

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
322 - 108	Mathematics for Pharmacy Students	4 (4-0-0)
324 - 106	General Chemistry for Health Sciences	4(4-0-0)
325 - 101	General Chemistry I Lab.	1 (0-3-0)
330 - 106	Biology	3 (3-0-0)
331 - 106	Biology Lab.	1 (0-3-0)
890 - 101	Foundation English I	3 (3-1-0)
895 - xxx	Electives in humanity	2 (2-0-0)
895 - xxx	Physical exercise	1 (0-1-0)
575 - 101	Pharmacy Orientation	1 (1-0-0)
	รวม	20 (17-8-0)

ภาคการศึกษาที่ 2

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
324-222	Introductory Physical Chemistry	3 (3-0-0)
325-222	Introductory Physical Chemistry Lab.	1 (0-3-0)
324-231	Organic Chemistry I	3 (3-0-0)
325-231	Organic Chemistry I Lab.	1 (0-3-0)
332-126	Lifr Science Physics	3 (3-0-0)
332-136	Lifr Science Physics Lab.	1 (0-3-0)
890-102	Foundation English II	3 (3-1-0)
895-xxx	Electives in humanity	3 (3-0-0)
895- xxx	Electives in Social Sciences	3(3-0-0)
	รวม	21(18-10-0)

แผนการศึกษาหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม
หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2544 (หลักสูตร 6 ปี)

ชั้นปีที่ 1

ภาคการศึกษาที่ 1

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
322 - 108	Mathematics for Pharmacy Students	4 (4-0-0)
324 - 106	General Chemistry for Health Sciences	4(4-0-0)
330 - 106	Biology	3 (3-0-0)
331 - 106	Biology Lab.	1 (0-3-0)
345 - 201	Introduction to Computer	3 (2-2-0)
575 - 101	Pharmacy Orientation	1 (1-0-0)
890 - 101	Foundation English I	3 (3-1-0)
895 - 122	Using the Library	1 (1-0-0)
	รวม	20 (18-6-0)

ภาคการศึกษาที่ 2

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
324 - 222	Introductory Physical Chemistry	3 (3-0-0)
325 - 222	Introductory Physical Chemistry Lab.	1 (0-3-0)
332 - 126	Life Science Physics	3 (3-0-0)
332 - 136	Life Science Physics Lab.	1 (0-3-0)
890 - 102	Foundation English II	3 (3-1-0)
575 - 201	Public Health Pharmacy	2 (2-0-0)
895 - 101	Behavioral Science	3 (3-0-0)
895 - 103	Introduction to Political Science	3 (3-0-0)
.....	เลือกเสรี	3(.....)
	รวม	22(17-7-0)

สถานที่และอุปกรณ์การสอน

ใช้สถานที่และอุปกรณ์การสอนของ

1. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. โรงพยาบาลและร้านยา
5. หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

การวัดและประเมินผลการเรียน

1. ในแต่ละภาคการศึกษาจะมีการสอบหลัก 2 ครั้ง คือ สอบกลางภาค และสอบปลายภาค นอกจากนั้นในแต่ละรายวิชาอาจมีการจัดสอบเพื่อประเมินผลเป็นระยะ หรือสอบนอกตารางสอบหลัก โดยงานทะเบียนกลางกองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะรายงานผลการเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการสอบปลายภาคของทุกภาคการศึกษา

2. ในการเรียนรายวิชาฝึกปฏิบัติงาน นักศึกษาต้องสอบก่อน (pre-test) และหลัง (post-test) การฝึกปฏิบัติงาน เพื่อการประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้อีก

3. การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาต้องสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (comprehensive examination)

ในการประเมินผลรายวิชาต่างๆ จะประเมินโดยใช้ระบบลำดับชั้น (Grading System) แทนด้วยสัญลักษณ์ตัวอักษร คือ A B+ B C+ C D+ D และ E ซึ่งแต่ละลำดับชั้น มีแต้มลำดับชั้น และความหมายดังนี้

ลำดับชั้น	แต้มลำดับชั้น	ความหมาย
A	(4.0)	ดีเยี่ยม
B+	(3.5)	ดีมาก
B	(3.0)	ดี
C+	(2.5)	ปานกลาง
C	(2.0)	พอใช้
D+	(1.5)	อ่อน
D	(1.0)	อ่อนมาก
E	(0.0)	ตก

การคำนวณคะแนนเฉลี่ยในแต่ละภาคการศึกษา ได้จากการนำผลรวมของแต้มแต่ละรายวิชาหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตในภาคการศึกษานั้นๆ หากถึงทศนิยมตำแหน่งที่สองโดยไม่มีการปัดเศษ

อัตราค่าธรรมเนียมพิเศษ

นอกเหนือไปจากค่าธรรมเนียมการศึกษาปกติ ที่มหาวิทยาลัยเรียกเก็บจากนักศึกษา ยังมีค่าธรรมเนียมพิเศษที่มหาวิทยาลัยเรียกเก็บเพิ่มเติมจากนักศึกษาเภสัชศาสตร์ คือ นักศึกษาต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเป็นเงิน 5,000 บาท ต่อ 1 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน และเสียค่าธรรมเนียมพิเศษครบ 10 หรือ 12 ภาคการศึกษาปกติแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องอยู่ศึกษาต่อไปอีก ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับภาคการศึกษาที่จะต้องอยู่ศึกษาต่อไปอีก

ค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1/2545

- ค่าขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา	1,200 บาท
- ค่าประกันทรัพย์สิน	700 บาท
- ค่าบำรุงกิจกรรม	200 บาท
- ค่าบำรุงสุขภาพ (ประกันอุบัติเหตุส่วนชดเชย)	50 บาท
- ค่าบำรุงมหาวิทยาลัย	1,200 บาท
- ค่าบำรุงห้องสมุด	330 บาท
- ค่าเอกสารลงทะเบียนเรียน	25 บาท
- ค่าบำรุงศูนย์คอมพิวเตอร์	100 บาท
- ค่าบำรุงหอพักในสถาบัน (1,800/ 2,200/ 3,200)	2,200 บาท
- ค่าธรรมเนียมพิเศษ	5,000 บาท
- รายวิชาบรรยาย หน่วยกิตละ 100 บาท (หลักสูตร 5 ปี 17 หน่วยกิต/ หลักสูตร 6 ปี 18 หน่วยกิต)	1,700/ 1,800 บาท
- รายวิชาปฏิบัติการ หน่วยกิตละ 800 บาท (หลักสูตร 5 ปี 3 หน่วยกิต รวม Lab ภาษาอังกฤษ 800 บาท/ หลักสูตร 6 ปี 2 หน่วยกิต รวม Lab ภาษาอังกฤษ 800 บาท และ Lab คอมพิวเตอร์ 800 บาท)	3,200 บาท
รวม (หลักสูตร 5 ปี/ หลักสูตร 6 ปี)	<u>15.905/ 16.005 บาท</u>

ระบบการดูแลนักศึกษา

คณะฯ มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการเพื่อดูแลการพัฒนาของนักศึกษาและให้คำปรึกษาทั้งด้านการเรียน และด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา โดยมีสัดส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการต่อนักศึกษา ประมาณ 1 : 15 และมีอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษาในการควบคุม ดูแล และให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมนักศึกษาและกิจกรรมพัฒนานักศึกษาของสโมสรนักศึกษา ชุมชม และชั้นปี ในแต่ละปีจะมีการจัดกิจกรรมนักศึกษาทั้งในส่วนของคณะฯ และสโมสรนักศึกษา จำนวน 27 โครงการ (ที่มา : สรุปการจัดกิจกรรม

นักศึกษาและกิจกรรมพัฒนานักศึกษา หน่วยกิจการนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ ปี 2545) ให้นักศึกษาทุกชั้นปีเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ กีฬา นันทนาการ และเสริมหลักสูตร ตลอดปีการศึกษา

มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเชิงจิตวิทยา ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือเบื้องต้นแก่นักศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ เป็นผู้ประสานงานระหว่างนักศึกษากับคณะฯ ในการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะใช้ในการพัฒนานักศึกษา และช่วยเหลืองานด้านการดูแลนักศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้มีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการพิจารณาจัดสรรทุนการศึกษา ในการพิจารณาจัดสรรทุนการศึกษา ติดตาม และประเมินผลการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่มีความเดือดร้อนทางการเงิน ให้สามารถศึกษาในคณะจนสำเร็จการศึกษาได้

2.3 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด (Good, 1973 : 153) ได้ให้ความหมายคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ หรือพัฒนาทักษะทางการเรียน ซึ่งโดยปกติพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ หรือคะแนนจากที่ครูมอบให้ หรือทั้งสองอย่าง

ชวาล แพรัตกุล (2516 : 15) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในการเรียนรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ของสมอง นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อยสามสิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ

ไอเซนค์ และคณะ (Eysenck) et al., 1972 : 26) ให้ความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง

กานดา พงศ์ทิพย์ (2541 : 15) หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ซึ่งอาจพิจารณาได้จากคะแนนที่กำหนดให้หรือคะแนนที่ได้รับจากงานที่ครูมอบให้ หรือทั้งสองอย่างองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากความหมายที่นักการศึกษาข้างต้นได้กล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จในการเรียนรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ที่ได้จากความสามารถทางร่างกายหรือสมองของผู้เรียน ซึ่งพิจารณาได้จากคะแนนที่กำหนดให้หรือคะแนนที่ได้รับจากงานที่ผู้สอนมอบให้ หรือทั้งสององค์ประกอบ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โบวแมน (Bowman, 1965 : unpagged) ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา อันได้แก่ เพศ อายุ ภูมิหลังทางครอบครัวและสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้นับเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ คลอสเมียร์ (Klausmeier, 1961 : 27-33) พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากตัวนักเรียนและครูผู้สอน ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น บ้าน สภาพแวดล้อม การศึกษาส่วนตัวของผู้เรียน

อวยชัย วยสุวรรณ (2521 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานบันการศึกษาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาจำนวนมากมีผลการเรียนไม่เป็นไปตามความคาดหวังที่วางไว้ กล่าวคือ นักศึกษาที่สอบคัดเลือกเข้าเรียนได้คะแนนดีแต่ผลการเรียนกลับไม่ดี ขณะที่ผู้สอบคัดเลือกเข้าเรียนได้คะแนนไม่ดี แต่ผลการเรียนกลับอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้เพราะ การศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่มีองค์ประกอบที่สำคัญทางสภาพแวดล้อมอื่นเป็นแรงเสริมด้วย

จกกลณี ชุตินาเทวินทร์ (2527 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านองค์ประกอบส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ และชั้นปีที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

สุมา สุทธิวาหนฤพุดมิ (2522 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อค้นหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า พื้นฐานการศึกษาเดิมเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุกคณะวิชา และพบว่า พื้นความรู้เดิมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกโปรแกรมการศึกษา

เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง (2522 : หน้าบทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสถานภาพทางสังคมของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก พบว่า บุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาให้บุตรเกิดการเรียนรู้แตกต่างกัน และฐานะทางสังคมของพ่อแม่ทำให้ผลสำเร็จทางการศึกษาของบุตรมีระดับแตกต่างกันด้วย

อรนุช บุญยงนก (2526 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า องค์ประกอบด้านครอบครัว เช่น พื้นฐานการอบรมจากครอบครัว การขาดความอบอุ่นจากครอบครัว เหล่านี้ เป็นสาเหตุหนึ่งของการออกกลางคันของนิสิต นอกจากนั้น การศึกษาและอาชีพของบิดามารดา ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกประการหนึ่งด้วย

ศศิธร แม่นสงวน (2523 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาภูมิหลังของบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า

ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำออกจากกันได้ อย่างมีนัยสำคัญ คือ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คลาร์ก (Clark, 1967 อ้างถึงใน พิเนต สุภรพรรณ, 2537 : 22) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา และอาชีพบิดามารดาของนักศึกษาไม่ว่าที่เรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความ สำเร็จ หรือความล้มเหลวในการศึกษาของนักศึกษา และอาชีพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของ นักศึกษาโดยตรง

ดวงกมล มาลารัตน์ (2534 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่ สถิติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศใน 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านผู้เรียน และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนนายเรืออากาศ พบว่า การเตรียมตัวก่อนสอบ อาชีพของบิดารับราชการ ทหารหรือตำรวจ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนนายเรืออากาศ มีคุณค่าและให้ประโยชน์ การใช้โสตทัศนวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนได้อย่างเหมาะสม และการศึกษาของมารดาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ

นาวาอากาศเอก พิเนต สุภรพรรณ (2537 : 73-77) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการ ศึกษาของนักเรียนนายเรืออากาศ ชั้นปีที่ 1 พบว่า ผลการเรียนก่อนเข้าเรียน ความพึงพอใจเกี่ยวกับเอกสารหรือ ตำราประกอบการสอน ภูมิลำเนาของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา รายได้ รวมของสมาชิกทุกคนในครอบครัว ความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพห้อง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์ กับผลการศึกษาของนักเรียนนายเรืออากาศ

ละเอียต บุญเกิด (2513 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดม ศึกษา พบว่า คุณลักษณะของครูด้านการสอน จะส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนของผู้เรียนในทางบวก

จินตนา มาพวง (2519 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับ อุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตและอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ตัวประกอบที่ เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต วิธีสอน ลักษณะบุคลิกภาพของอาจารย์ และทัศนคติของอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

นัยนา อ่างสันติกุล (2522 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยในประเทศไทย กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4, 5 และ 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ ในมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง พบว่า บรรยากาศในการเรียนและพฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวกับการ สอน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา

ประสาทศิลป์ บุญท้าว และคณะ (2528 : หน้าบทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากลุ่มนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการ ศึกษา พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษา คือ พื้นฐานเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อ่อน นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนราษฎร์ นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และนักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 1.00-2.00 จะมีอัตราการเรียนไม่สำเร็จมากกว่าเรียนสำเร็จ

ในขณะที่นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนของทางราชการ นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด และนักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.01 ขึ้นไป จะมีลักษณะตรงข้าม

นาวาอากาศเอก เจริญ อยู่เจริญ (2532 : หน้าที่คัดย่อ) ได้ศึกษาอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรืออากาศ โดยอาศัยผลสอบเมื่ออยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 128 นาย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ขึ้นอยู่กับภูมิลำเนาที่อยู่ของนักเรียนนายเรืออากาศ สายการเรียนของนักเรียนที่เรียนมา ผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัญหาเกี่ยวกับตำราเรียน ปัญหาเกี่ยวกับบรรยากาศของห้องเรียน ปัญหาการใช้ห้องสมุด ปัญหาการบรรยายของอาจารย์ การจัดช่วงเวลาในการดูหนังสือนอกเวลาเรียน ปัญหาเกี่ยวกับรุ่นพี่ ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและปริมาณอาหาร

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525) ให้ความเห็นว่า คุณลักษณะของครูที่จะเอื้ออำนวยต่อการสร้างสภาพสิ่งแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดีนั้น มีคุณสมบัติดังนี้

- (1) มีความรู้ ครูต้องมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพครูเป็นอย่างดี
- (2) มีประสบการณ์และทักษะในการสอน ประสบการณ์จะทำให้ครูเข้าใจปัญหาและสภาพการณ์ตามความเป็นจริงมากขึ้น ส่วนด้านทักษะในการสอน ครูต้องมีความสามารถในการสอน รู้จักพลิกแพลงการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสภาพสังคม
- (3) ปฏิบัติหน้าที่และงานของครูให้สมบูรณ์ 3 ประการ คือ งานด้านการปกครองหรืองานเกี่ยวกับตัวนักศึกษา งานด้านวิชาการหรืองานเกี่ยวกับการสอน และงานด้านธุรการ
- (4) การมีคุณธรรมนิยม ต้องประกอบด้วยอุดมการณ์ของครู วิญญาณของครู คุณธรรมและจริยธรรมของครู

ทองทิพย์ วรรณพัฒน์ (2522 : 65) กล่าวถึง การสอนที่ดี ควร มีลักษณะดังนี้

- (1) ไม่ยึดหลักสูตรเป็นบรรทัดฐานแน่นนอนตายตัว การสอนควรยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน
- (2) จะต้องมีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า
- (3) จะต้องยึดถือเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ
- (4) จะต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง
- (5) จะต้องเป็นการสอนที่ส่งเสริมความเจริญงอกงามให้ผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย สมอง อารมณ์ และสังคม

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2519) กล่าวว่า การสอนจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญพื้นฐาน 4 ประการ คือ

- (1) กำหนดวัตถุประสงค์การสอนให้ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถาบัน
- (2) สำนวจสภาพความพร้อมและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน โดยพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (3) เลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โดยนำเอาเทคโนโลยีและเทคนิคการสอนมาประกอบการเรียน
- (5) วัดผลและประเมินผล เพื่อดูความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียน

ลูจันต์ วิศวะธีรานนท์ (2526 : 5-13) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง มีดังนี้

- (1) การรู้จักผู้เรียน เพื่อช่วยให้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ผู้สอนทำความเข้าใจผู้เรียนเกี่ยวกับความต้องการ ความสามารถทางสติปัญญา ความสนใจ ความพร้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (2) การวางแผนการสอน ในการวางแผนการสอนที่ดี ผู้สอนควรมีความเข้าใจระบบการเรียนการสอนว่าประกอบด้วยการศึกษาเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การวินิจฉัยภูมิหลังของผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งการวางแผนการสอนเป็นการเรียนการสอนตามขั้นตอนของระบบการเรียนการสอน จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
- (3) เทคนิคในการดำเนินการสอน การดำเนินการสอนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยเทคนิค ทักษะ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม รู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ประกอบกับการนำแผนการสอนมาใช้อย่างเหมาะสม
- (4) การปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นการแก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องของการเรียนการสอน โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้การสอนของผู้สอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- (5) คุณลักษณะของผู้สอนที่ดี เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้การสอนของผู้สอนมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า ผู้สอนเป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่างๆ ขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนั้น บุคลิกภาพและคุณลักษณะต่างๆ ของผู้สอนที่แสดงออกในขณะที่ทำหน้าที่สอนหรือพฤติกรรมที่ผู้สอนแสดงออกในการสอน จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมหรืออุดหนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

โรไมน์ (Romine, 1974 : 139-143) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดีขึ้น ควรประกอบด้วย

- (1) บุคลิกภาพของผู้สอน ผู้สอนควรมีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความสนใจที่จะสอน และความเป็นกันเองกับผู้เรียน
- (2) การเตรียมการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ
- (3) การเสนอเนื้อหา ผู้สอนควรอธิบายอย่างชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด สามารถใช้วิธีสอนแบบต่างๆ เพื่อสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
- (4) การประเมินผล ผู้สอนควรประเมินผลเป็นขั้นๆ แจ้งให้ผู้เรียนทราบผลการสอบโดยเร็วและให้กำลังใจผู้เรียน
- (5) การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและประเมินการสอนของตนเองเสมอ

ชมเพลิน จันท์เรืองเพ็ญ (2519 : 39) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการสอนที่ดี พบว่า ผู้เรียนได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ดังนี้ ให้คำอธิบายชัดเจนเป็นที่เข้าใจถึงความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษา มีความรู้ในวิชาที่สอน เสนอบทเรียนไปตามลำดับขั้น เตรียมการสอนดี พูดดังฟังชัด พยายามและเต็มใจที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน สอนเร็วหรือช้าตามความต้องการของชั้นเรียน เขียนกระดานชัดเจน

อุทุมพร ทองอุไทย (2522 : 71) ได้ศึกษาลักษณะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยในอุดมคติจากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า อันดับคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่พึงปรารถนาจากคุณสมบัติที่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้

- (1) มีการเรียนการสอนดี
- (2) มีความปรารถนาดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน
- (3) มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง
- (4) มีการใช้ตัวอย่างข้อเปรียบเทียบและความจริงใจในการอธิบายอย่างเหมาะสม
- (6) มีการบรรยายเรื่องที่เกี่ยวข้อง แม้จะอยู่นอกเนื้อหาที่กระทำได้ถูกต้อง

สอดคล้องความคิดเห็นของ วิจิตร ศรีสะอาด (2518 : 71) ได้ให้ความเห็นว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานการศึกษาสูง คือ คุณภาพและประสบการณ์ของอาจารย์ และผลการศึกษาของ เมืองทอง แคมมณี (2519 : 100) ในเรื่องคุณลักษณะผู้สอนที่ดีตามความคิดเห็นของนิสิตแพทย์ พบว่า ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในสาขาที่ผู้นั้นรับผิดชอบสอน และมีความรู้ในด้านอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น มีความสามารถและรับผิดชอบในการสอน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนิสิตและบุคคลอื่นๆ และมีบุคลิกดี

ฉะนั้น การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและนำความรู้ไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตรพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เหล่านี้ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญด้านการเรียนการสอนทั้งสิ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนอกจะเกิดจากสติปัญญาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่สติปัญญาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย บางปัจจัยก็มีอิทธิพลมาก บางปัจจัยก็มีอิทธิพลน้อยขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาวิจัยว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ในครั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเพศ ภูมิฐานะของโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของสมาชิกทุกคนในครอบครัว สถานภาพของครอบครัว การศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครอบครัว การหลับขณะฟังคำบรรยาย ทักษะคิดต่อวิชาชีพเภสัชกรรม ทักษะคิดเกี่ยวกับความจำเป็นในการสอบให้ได้คะแนนระดับดี ความภาคภูมิใจในสถาบัน เป็นต้น เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาระบบการเรียนการสอนในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่อไป รวมทั้งจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลนักศึกษาของคณะฯ ให้มีประสิทธิภาพ สำเร็จการศึกษาออกไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม